

ELS LLIBRES

A manera de pròleg

Fóra grotesc que sentíssim càtedra des d'aquestes planes — ni des de cap altres. El tarannà propi ens ho fa del tot impossible. Ens veiem absolutament incapaces de parlar amb to professoral i veu d'autoritat.

Per tant, tenim molt d'interès a fer constar com a primera cosa, ben explícitament, que tot el que direm no té altre valor que el d'una opinió tan personal com vulgareu, i tan independent com ens sigui possible.

Al capdavant, potser en el fons de tota crítica no hi ha res més que l'opinió personal del crític. No hi ha cap mitja cana que serveixi de mesura, aplicable a les obres literàries o artístiques. És cert que hi ha uns principis; però cada u té els que li agraden més i els aplica de la manera que li ve bé.

No se'n escapa que amb aquestes declaracions donem pedres als que se sentin temptats d'apedregar-nos, puix que ens han col·locat — gràcies a una excessiva benevolència de qui podia fer-ho — en un lloc que és tan honorables per raons que no cal detallar, com perillós per la seva gran visibilitat. Volem dir que ens anem a guanyar una qualificació d'escèptics que no ens trauran mai més del damunt; que ens acusaran de fer de crítics sense creure en la crítica; que ens diran que semblants «principis» són per justificar els rampells, atzagades, «boutades», sortides de to, interperances i inconseqüències en què hom té possibilitats de caure, etc., etc.

Hi estem resignats per endavant, com s'ha de resignar a semblants acusacions, i a moltes d'altres, tothom que escriu o fa alguna cosa. La discussió és lliure — fins a un cert punt. (D'haver concedit bel·ligerència a tothom, el panorama de les lletres catalanes ofereix un aspecte que fóra còmic si ens el poguéssim mirar amb indiferència.) Això vol dir, doncs, que ens deixem apedregar, però que no complirem la llei del taló: moltes pedres restaran sense contesta, entre altres raons perquè una llarga experiència de cul de cafi i de lector de diaris ens ha convençut que la polèmica, almenys tal com és correntment practicada en aquest país (i possiblement en d'altres), només serveix perquè la gent s'entengui menys. Després d'una discussió veureu, efectivament, com cada un dels adversaris, una de dues: o volia dir exactament el mateix que l'altre, o volia dir exactament el contrari. En el primer cas, no calia encetar la discussió, sinó l'un explicar-se millor, o l'altre entendre a dretes, o tots dos complir les obligacions d'escriptor i de lector, respectivament. En el segon cas, tampoc calia encetar la discussió, convençuts que la gent seriosa i de principis no desarren les seves conviccions pel sol fet de no ésser compartides per altri, i, en molts casos, l'amor propi o la tossuderia inciten a no donar-se a les envestides de l'adversari.

A més a més d'això, els lectors es cansen de rèpliques i contrarèpliques que s'el·lencitzen, i els únics que segueixen la marxa de la polèmica són els que la sostenen. A desgrat de tot el que hem dit, la nostra posició no serà precaucionista ni ens dedicarem a estar bé amb tothom, que és la manera de no estar-hi amb ningú.

El lloc que ocupem ens crea unes responsabilitats que no volem defugir. Ens devem, des d'ací, en part al públic, però en tot a les lletres. Fóra mal servir aquestes — també aquell, en definitiva — contribuir a inflar prestígitis o callar davant els llibres que valen la pena. No volem practicar, com a sistema, ni la rebentada ni el ditrambe. Parlarem de tots els llibres capaçs de suggerir-nos un comentari, i en parlarem tant si ens són tramesos exemplars com si no en rebem cap. Però potser valdrà més que no parlem de llibres mediocres que en cap literatura no fruirien ni de l'honor d'ésser esmentats.

JUST CABOT.

Llegidors Catalans

No compreu a cegues!
No feu subscripcions sense veure els llibres!
No adquiriu obres per la lectura d'un senzill prospecte!
Visiteu vostre llibreter!

LLIBRERIA CATALONIA

PLAÇA CATALUNYA, 17 - TELÈFON 12456

dóna facilitats als seus clients i amics per examinar els llibres tan d'ingudament com calgui, sense el compromís d'adquirir-los.

SUBSCRIPCIONS

A REVISTES FRANCESES

angleses, italianes,
nord-americanes, etc.

Catàleg il·lustrat gratis

LLIBRERIA FRANCESA

8 i 10, Rambla del Centre

El sopar al poeta
Josep M. de Sagarra

L'àpat a honor d'En Sagarra a l'Hotel Colom la nit del 18 de gener, va congrega a l'acreditat establiment que el senyor Plandiura té a la Plaça de Catalunya, fins a 95 persones, que demostraren disposar de quatre drets que no els feia res gastar-se'ls en l'agradable companyia del que hem convingut a dir-li "el poeta nacional".

Es tractava de festejar l'èxit triple de *Les llàgrimes d'Angelina*, *All i salobre* i *El Comte Arnau*. Millor que l'èxit, encara que aquest hi hagi estat, pot dir-se que el que es festejava era l'activitat literària d'En Sagarra. I si es trobaren 95 persones disposades a celebrar a 20 ptes. aquesta activitat — que per molts anys li durí —, no hi ha pas cap dubte que si hagués estat a 10 pessetes se n'haurien trobat 200, i si s'hagués tractat de un modest Cinzano amb olives hauria aplegat de 5 a 6 mil persones, és a dir, la representació de tot Catalunya.

Vol dir que encara que només fossin 95 a homenatjar-lo, i una cinquantena a trametre-li targeta. En Sagarra pot estar segur que tot Catalunya, llevat dels lectors de *Catalunya Social* i d'uns quants gironins que faran el bot encara tres o quatre mesos, però després ja no es recordaran mai més de l'incident de les pedres, tot Catalunya, diem, estava al seu costat.

Els que vegin la llista dels comensals, diran segurament en repassar els noms: "Caratsus! Mai no ho hauria dit que "aquest" fos "sagarista". Té Aquest aquí vol fer l'intel·lectual, i en sa vida ha llegit més enllà de quatre planes de res, i primer es deixaria matar que no pas veure's obligat a llegir els deu mil versos d'*El Comte Arnau*. No cal fer-ne cas. Encara que no es tractés d'En Sagarra, un àpat sempre és una temptació. És un pretext per sortir una nit sol. És una excusa per engegar el règim al botavant i crosipar-se un bon palpis de carn acompanyat del corresponent "Pere Grau en garrafa", encara que després no hi hagi prou bicarbonat en tot Barcelona per apagar l'incendi estomacal.

El fet és que quan tothom es pensava que l'homenatge al nostre poeta no aplegaria més enllà d'una cinquantena de persones, i tirant llarg s'havia encarregat per una seixantena, es presenten fins a 95 senyors disposats a atipar-se. I amb quina gana! Perquè us heu d'imaginar que quan un home va al Colom i ha pagat 20 pessetes, el menys que es pensa és que arribarà al final de l'àpat que l'armilla ja no podrà aguantar-se-li de tan tivant.

Sí, sí! Pregunteu com va anar la *l'ovine pochée mouseline*, que si era per a 60 es va haver de repartir entre 95, i en passaren unes racions que semblaven pròpies per a un àpat de l'hipòtesis.

El hall de l'Hotel devia fer temps que no havia aplegat tanta gent important. Era realment un ple de senyorassos. Eren tots els senyors de preu de Catalunya, i els que si no ho són, tenen ganes d'ésser-ho, o almenys, almenys, de fregar-se amb aquells.

Destacaven, naturalment, els *smokings*. Hi havia el de l'Estelrich, tall grec passat per Ginebra, el d'En Pellicena, tall barceloní, i no pas *tagalo* com algú va fer córrer. Hi va haver qui va sentir-se defraudat perquè s'havia dit si el director de *La Veu* es presentaria amb mantó de Manila, per palesar més característicament l'adhesió filipina a l'homenatge. Hi havia el d'En Ferran Cuito, completament *gentleman*. El d'En Pere Corominas no destacava tant perquè el president de l'Ateneu, amb aquella mirada tan tendra que té, té la virtut d'apagar al seu entorn tota mena de llusos.

El poeta nacional es va presentar radiant amb la seva esplèndida calba de vuit reflexos. Els amics reconeguts que el veuen cada dia o cada dos per tres, li dedicaren un somriure i una encaixada efusiva, mentre els que havien baixat de fora es desfeien com un *bolado*. En Puig Pujades havia vingut de Figueres d'un tret, amb molt de compte, en passar per la ciutat d'Alvarez de Castro, de no dir l'objecte del seu viatge a Barcelona.

En Pere Rahola havia pres ticket, però no es va presentar. Hom deia si es devia haver empassat un altre os.

Els que anaren a ésser comensals, prengueren posicions de seguida a les taules. A mà dreta de l'homenatjat, Pompeu Fabra, que després havia de fer-se una mica enllà per deixar lloc a Santiago Rusiñol. A mà esquerra, Amadeu Vives, després Pere Corominas, Pous i Pagès, Pellicena, Joaquim Folc i Torres. Els quatre llocs restants fins al recó, En Rossell i Vilà, l'Ametlla, Carles Soldevila i l'Estelrich. Hom ignora on haurien pres plaça aquests dos darrers si arriben a anar a l'àpat l'August Matons i En Rovira i Virgili, perquè és un fet incontrovertible que s'haurien posat junts amb l'Ametlla i amb En Rossell. Val a dir que és la primera vegada que veiem l'Estelrich tan desplaçat en un recó.

La taula més característica de l'àpat, no hi ha dubte que fou la taula central. Era en tota l'extensió de la paraula la taula de *Los artistas reunidos*. Perquè si algú ens fes alguna objecció, dient que En Duran i Reynals, En Josep Barbey, En Borralleras, En Plana, En Camps Margarit, En López-Llausàs i En Toni Homar no són artistes, els direm que si no ho són mereixen ésser-ho, i si anéssim a escatir, a veure qui ens negarà que En Camps és un artista de la *causerie* i En Borralleras el príncep dels artistes de la subscripció? Qui s'atrevirà a negar-nos que l'Alexandre Plana, aranzelari, metallúrgic, naviler, futur fill adoptiu del Port de la Selva, no és un artista de la bondat, i En López-Llausàs un artista de la llibreria? I entre els artis-

tes, per què no posar-hi, si ho són, En Barbey, col·leccionista de la pintura i En Toni Homar, col·leccionista de les *cobaies*?

Hom parlava, durant l'àpat, de qui devia presidir la aquesta taula — no hi ha dubte que a tot arreu on es reuneixen quatre, sempre n'hi ha un que exerceix la presidència, sia pel seu prestigi, sia perquè és el que acapara la conversa i no deixa parlar els altres, sia perquè realment s'imposa sobre tots. Hi havia qui deia si devia presidir en Borralleras, però estava massa arreconat; hi havia qui deia En Plana, però En Plana és un home d'una gran discreció, i enemic de presidències. Hi havia qui deia si devia presidir En Duran-Camp, el "Rodolfo Valentino" de la pintura. Les coses allà on siguin. No va presidir ningú, perquè ningú no va acaparar mai la conversa per dir gaire mal dels absents o dels de les altres taules, com se sol fer a tot arreu. I si va presidir realment algú, fou En Lluís Masriera, que duia la representació del *Círcol Artístic* i era el més indicat per a presidir una taula d'*artistas reunidos*.

Una altra taula característica fou la taula dels elements de *L'Opinió* i els seus amics. En Lluhi, En Comas i En Casanelles es dedicaren durant el sopar, a donar compte de la minestra que anava passant i celebraren alhora un canvi d'impressions a propòsit de la contesta que cal donar a Stalin, que els ha honorat amb una carta demanant-los consell. Per cert que mentre En Pere Comas estava liquidant una doble ració que s'havia fet servir de *filet de bœuf poêlé*, que semblava, per les proporcions, que devia procedir, almenys, d'aquell bou gegantí que està enfilat en un dels pedestals de la plaça de Catalunya, va caure-li al damunt, no se sap d'on, un paper doblegat que un cop desplegat es veié que deia: "Mentre tu, insaciable, t'estàs crosipant aquests palpissos, a Rússia es moren de fam i no tenen un pa a la post. Aquesta nit l'ànima del Rosega-cebes rus que va morir de misèria en la deportació, et vindrà a fer pessigolles als peus per turmentar la teva consciència." Signava "Stalin petit".

En Capdevila Rovira, que primerament havia dit que no volia anar a l'àpat perquè havia corregut la veu que hi aniria En Pestània, en sentir llegir aquesta missiva semimacabra, féu gestions, encara que inútils, per canviar de taula. En Duran d'Ocon el va convèncer que en el cas que aquí s'arribessin a implantar les coses a l'estil de Rússia, Andorra sempre quedarà al marge, i donarà acolliment als que no estiguin bé al programa roig. En Marrasé féu una defensa de Pi i Margall i dels principis federals, i En Tàpies no es va assabentar de res perquè estava repassant *in mente*, els versos que després havia de llegir i que havien de constituir la nota tràgica del sopar.

La taula de l'extrema dreta de la presidència aplegà en el seu extrem la gent més jove, amb el duetto Viladomat-Serra, que mai no acaben la facècia, En Gifreda, que encara és l'hora que ha de badar boca, En Regàs, que encara és l'hora que no ha callat, i altra gent de la colla, fins a barrejar-se amb En Josep Maria Folc i Torres, que quan En Tàpies recitava el seu *romance* va preguntar qui era el lector, i quan li digueren que hi havia dubte entre si es tractava de un *médium* del Niu Guerrero o d'una reencarnació del Noi de Tona, no se'n sabia avenir. Hi havia encara l'empresari de Novetats senyor Canals i el seu fill en el tombant de la Presidència, i entre mig l'Avell Artís, que parlava de les seves obres futures que tanta fama li han de donar, perquè si les passades l'han proclamat el millor comediógraf de Catalunya, les futures li deuran donar, si l'hem de creure, el Principat de la Comediografia. Els donava conversa el senyor Mullor, ànima de la Tertulia Catalanista tot i el seu posat trist de sagristà. Acostant-se cap a la Presidència En Duran i Tortajada feia diàleg amb el contingent dels plats, En Solé de Sojo acompanyava el seu amic Mundó, i En Nicolau d'Oliver mantenia amb En Fabra una conversa animada.

La taula de l'extrema esquerra de la presidència començava amb En Josep Sunyol i la dreta d'En Rossic i seguia amb En Fonolleda. El futbol va estar bona part de l'àpat damunt la taula, amb gran desesperació d'En Surinyac Senties, que hi seia d'avant per davant. Sembla que aquesta taula l'havia de presidir per la presència En Sunyol, per la representació En Rossic, que hi era en nom de la Federació Catalana de Futbol, pel prestigi d'home de lletres En Carles Ribas... Doncs no senyors, la presidia En Millàs-Raurell, si no per les obres que ha fet, per les que pensa fer, que seran moltes i molt sonades, segons ell mateix diu. A la punta de la taula, una representació manresana havia portat a l'àpat l'adhesió del Pla de Bages a l'homenatge a En Sagarra.

La segona taula de l'esquerra de la presidència quedava tan heterogènia com la que acabem d'esmentar, però encara aplegava una mica les arts sota el predomini de la ciència. Taula de metges, és la que féu més consum d'aigua mineral. Taula de bon to, amb les dues úniques dames que honoraven l'acte. Mme. Muntanyà i la Sra. Benet posaren una vivacitat en aquesta taula que presidia pel tipus, no hi ha cap mena de dubte, el doctor Muntanyà amb la seva cabellera de faquir.

Quan varen començar els brindis, les converses animades de les taules cessaren i hom va anar sentint un escalforeta al cor a mesura que els oradors anaven posant les bambalines del decorat que Sagarra havia de completar després en deixar caure estès el seu magnífic teló de fons que és el nostre.

A. B.

UNA DE FREDA, UNA DE CALENTA

Ja hi tornem a ser

El teatre català sembla haver entrat en els inicis d'una nova verola de fals transcendentalisme. L'inflament, la buidor, el retòric enfarfat disressat de poesia, la ignorant vanitat estafant el geni, assalten de nou els nostres escenaris. I la crítica barcelonina, tan badoca sempre, amb una tan irrefrenable inclinació a empassar-se regaladament les garses que li vénen a frec de nas, tot reüllant maliciada les poques perdis que li són ofertes, en lloc d'aixecar el crit al cel per aturar la malura, es llença de cap a fomentar-la.

La lliçó passada no ha servit de res. La misèria esterilitat d'aquella foguerada pseudo-transcendental que abrandà a Catalunya la conjunció de l'ibsenisme i del naturalisme, llavors que tots els personatges «aconsients» havien d'anar a «viure la Vida» i que fregir en escena un tall de bacallà congruïa un èxit, no ha fet cap escarment. La crítica teatral barcelonina, llevat de poques excepcions, com en aquells dies benaventurats del que en deien teatre d'idees. Ara com llavors, qualsevol pedant atrevit que barregi sense to ni so Jesús i Buda, Dant i Homer, Racine i Esquil, Confuci i Kempis, té assegurada l'admiració dels crítics i el cop de bombó consegüent. Ara com llavors, la crítica confon la retòrica amb la passió; l'enterboliment amb la profunditat, la xerrameca amb la poesia.

A uns i altres, als nous genis transcendents i a llurs turiferaris, els faria gran bé el consell que donava recentment un crític francès a un jove autor dramàtic. Heus-el act traduí una mica lliurement:

«Molt meditar i molt treballar sota l'advocació de la modestia clarivident. Amb això evitarem de pendre unes situacions de teatre per la imatge de la vida. Deixareu que els vostres personatges visquin lliurement llur vida pròpia. Us despullareu potser d'una mena de retòrica agressiva i banal, d'una satisfeta i repelosa niciesia. I apendreu el sentit de la mesura, sense el qual la força és solament una vana violència.»

Desgraciadament, no és de pensar que la lliçó sigui escoltada. La petulància floreix abundosa entre crítics i autors. I el signe més característic de la petulància és el de creure's omniscient.

T. i A. (1)

(1) L'escriptor que s'amaga sota aquestes inicials té prou responsabilitat perquè MIRADOR pugui permetre's el luxe de publicar els articles d'aquesta secció sense firmar. Responem, però, que sota aquesta firma no se n'amaga cap altra de les que figuren en aquest número.

Novelles Franceses
premiades

Prix Goncourt:

Constantin-Weyer: Un homme se penche sur son passé. Pessetes 3'50

Prix Fémina:

Dominique Dunois: Georgette Garou. Pessetes 3'50

LLIBRERIA FRANCESA

8 i 10, Rambla del Centre

Llibreria Espanyola d'ANTONI LÓPEZ

Rambla del Mig, n.º 20 : Barcelona

COL·LECCIO D'OBRES SELECIES

Volum I. — E. MURGER:

ESCENES DE LA VIDA BOHÈMIA

Versió catalana d'E. Lluellès. — Pròleg de Santiago Rusiñol — Ptes. 2'50

Volum II. — J. J. ROUSSEAU:

CONTRACTE SOCIAL

Traducció de Ramon Vinyes. — Pròleg del traductor. — Ptes. 2'50

Acaba de sortir la 2ª edició del

ALBUM DE DIBUXOS OPISSO

Preu: 7 pessetes

EL TEATRE

"Qui no és amb mi...", drama en tres actes de Ramon Vinyes

E. — Aquestes dues cases propietat d'En Cambó suposo que t'agradaran.

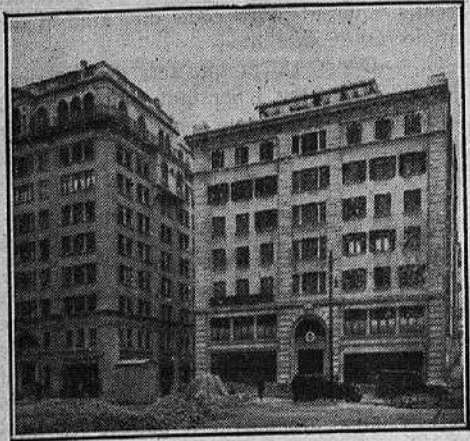
C. — Oh! caram! Per alguna cosa són de l'arquitecte Adolf Florensa, un dels valors positius que tenim en l'art de construcció. I ben mirat, què hi ha en aquesta arquitectura? Només lògica, ponderació i bon gust.

E. — Només? I et sembla poc, en el temps que correm?

C. — Tant de bo ho tinguessin la majoria dels nostres constructors. Val a dir, però, que moltes vegades, la pretensiosa il·lustració dels propietaris fa que surti un pastitxo arquitectònic. Tornant a les cases d'En Cambó, et diré que prefereixo la més baixa. L'altra comença en els baixos d'una manera digna, amb un neoclassicisme afinat i quatre gotes de barcelonisme; més amunt, aquestes gotes — les quals són més de quatre — tenen sabor americana; i a dalt de tot, la beguda és més aviat italiana.

E. — Així ve a ésser com un «cocktail».

C. — Sí, però, d'un «barman» molt entès. En canvi, la construcció posteriorment presenta una unitat de concepció de cap a peus. Fixa't en la ponderada relació de buits i plens, el volum de la casa, l'eliminació de tota penjairella decorativa...

Dues cases de l'arquitecte A. Florensa a la Via Laietana.

E. — Gràcies a Déu que has trobat alguna casa del teu gust!

C. — Encara no! Però de tota aquesta nova via, aquestes dues d'En Florensa, la Casa de Correus, la de la Companyia d'Assegurances «Barcelona» de l'arquitecte Antoni Puig-Gairalt, l'Escola Baixeras i la del número 17 de l'arquitecte Albert Juan, són les úniques construccions modernes que ens fan quedar bé.

E. — Angela Maria! Ja som davant del cèlebre edifici de la «Cambra de la Propietat». Aquí et vui veure...

C. —
E. — Caram! no saps què dir?

C. — Què vols que digui: un estirabot? És un cas massa trist per fer-hi broma. Seguim caminant.

E. — Bé, però, ja m'has estafat un plat fort.

C. — No tant, no tant. Altres solucions arquitectòniques hi ha en aquest carrer, més greus i de menys anomenada.

E. — Doncs diga'm quatre paraules de l'edifici de la «Papeleria Española».

C. — A la butxaca porto un llibre del qual et llegiré una paràgraf adequat per a aquesta i moltes altres cases. Escolta:

«Tindrem una arquitectura el dia que el públic en voldrà tenir una. Per obtenir aquest resultat basta usar el mètode següent: donat un programa fixat, millorarlo tant com es pugui, assegurar-se que omple perfectament les necessitats, després demanar a l'artista, quan porta els seus plans, la raó de cada cosa. — Columnes en aquesta façana? Per què? — Coronises entre els pisos? Per què? — Finestres més amples aquí que allí? Per què? — Arcs en aquest cantó, plataformes davant? Per què? Etc. Si l'arquitecte respon a aquestes preguntes, mal sigui una sola vegada: «Les regles de l'art ens...», no el deixeu pas acabar... car les regles de l'art, abans que tot, en arquitectura consisteixen a no fer res sense raó...»

Saps qui ha escrit això?

E. — Què sé jo.

C. — Doncs Viollet-le-Duc, a l'any 1889.

E. — I aquest monumental edifici de la Caixa Mútua Popular?

— Escolteu, amics. Em sembla que tinc prou material pel primer número de MIRADOR. I si parléssim d'una altra cosa?

C. — D'acord. Però, ara no val a xerrar-ho. Paraula! Fins la setmana que ve.

MÀRIUS GEFREDA

Em sembla de bon averany poder inaugurar una secció tan plena de trencacòlts com aquesta consignat l'èxit espontani, una mica desconcertant, d'una aventura teatral interessant en molts aspectes, i em tinc per afortunat de poder fer la meua experiència amb l'obra d'un autor del tremp de Ramon Vinyes.

L'obra i els efectes que ha produït en el públic donarien tema a comentaris i observacions tan nombrosos que jo no em veig pas amb cor d'encabir-los ordenadament en l'espai que se'm concedeix. Provaré de condensar-los i amb aquest fi adoptaré la divisió cara a Lucien Dubech que classifica les obres de teatre en dos grups: obres literàries i obres comercials. Adopto els termes d'aquesta classificació, però no la intenció del crític francès, Dubech dóna un sentit netament pejoratiu a la denominació «comercials», i jo no. Aquesta divisió és basada en el propòsit de l'autor, en l'actitud respecte el públic en escriure-la. Per ell les obres escrites obeïnt un íntim impuls de l'autor tenen una categoria molt superior a les que són escrites per servir el públic, tot tenint en compte les conveniències del mercat. Admes aquest punt de vista, Dubech consigna amb discreta ferocitat que de vegades les obres comercials també fracassen i les literàries proporcionen agradables sorpreses econòmiques. Tot i reconeixent la justícia de la consideració que concedeix a les obres que ens venim a qualificar de literàries, estic convençut que amb un criteri comercialista poden produir-se obres excel·lents com en la pintura d'encàrrec, i crec que la posició literària no evita que s'escriuï obres francament detestables. Jo no vacil·laria a afirmar que el vuitanta cinc per cent de les obres que s'escriuen per al nostre teatre són obres «comercials», iestic segur que aquesta proporció, aproximadament la trobaríem a tots els teatres del món.

«Qui no és amb mi...» ens proporciona la satisfacció d'un èxit d'obra literària. El drama d'En Vinyes hauria pogut ésser un negoci tan brillant com el de l'obra escrita amb més alevoses precaucions. El públic, especialment el de dalt, l'ha aplaudit amb entusiasme; ha estat un èxit, però gosaríem dir que el més meravellat d'aquesta adhesió sorollosa ha estat l'autor. Ramon Vinyes estava convençut que havia escrit una obra «literària» sense cap concessió deliberada, una obra provocativa o difícil. La realitat ha demostrat el contrari; el que havien d'ésser brunzir de controvèrsies, cridòria de combat, han estat aclamacions apoteosiques. Aquesta victòria fàcil potser ha produït una decepció fugaç a l'autor; per un moment va témer que la ploma l'havia traït. Ell mateix ho deia, l'endemà de l'estrena ho escrivia i estem convençuts de la seva sinceritat. Ramon Vinyes, realment no ha escrit ben bé el drama que es proposava.

En l'obra tal com està avui, s'hi endevinen més anhels que idees combatives, més preocupacions que passions veritables; fluctua continuament, s'esgarria i en molts moments fuig de les mans de l'autor, que abandona els seus personatges enderiat amb els seus conflictes ideològics, i bracejant per damunt de les seves figures abandonades cabdella els núvols. En aquestes evasions deixa l'humanitat a l'escenari i s'endú la seva retòrica tradicional; i fenomen curiós, en aquestes excursions a cavall de la frase desbocada de la metàfora gratuïta, és on capta els sufragis més decidits. El fet és interessant i alarmant per les conseqüències que podria tenir.

Ramon Vinyes planteja la qüestió en un seminari ideal, tot fe i teologia. En aquest ambient religiós i escolàstic, hi situa un home, un seminarista que inconscientment és un plançó d'heretisme. La incompatibilitat és fatal i es desprèn del seminari per tornar al món; és un místic de la sensualitat, ama Déu a través de les postes de sol, de l'onejar lluminós dels blats, de l'encís de la dona. Necessàriament havia d'anar a naufragar entre uns braços femenins. L'acció plantejada en aquell ambient erudit i apassionat es posa en marxa, però d'ençà que l'autor la connecta amb la realitat del món es fa talment perdadora que un hom no arriba a distingir exactament la intenció de l'autor que s'esgarria entre les seves figures i les seves preocupacions.

Vol demostrar-nos l'ineficàcia de la doc-

trina de Crist? la impossibilitat de convivència de l'Evangeli amb la vida pràctica? o vol oferir-nos un cas de vocació il·lusòria suscitada per una reculada violenta de l'instint o encara el conflicte d'una consciència disputada per l'atracció celestial i la terrena? Per ventura vol representar-nos plàsticament que el règim del món està en mans de l'egoisme i no en les normes d'una moral impotent contra els instints? Tots aquests interrogants i encara d'altres són possibles davant de l'obra d'En Vinyes, però difícilment se'n pot contestar cap amb èxit. L'obra fluctua constantment entre fases de densitat distinta. Quan l'autor sent l'atracció dels seus personatges és quan obté el millor botí. Jo aplaudiria sincerament quan la muller sent ferida la seva sensibilitat de dona i increpa el seu marit absurd evangeliànt, que no ha volgut conèixer mai ni tan sols ha intentat saber el nom del seductor, pare del fill que ella ha legitimat, mogut per un sentiment que no se sap quin és. En aquest passatge l'autor cala fins el fons de l'ànima femenina, troba accents positivament dramàtics, però davant de l'escomesa bàrbara, humaníssima de la dona, l'autor fa reaccionar l'ex-seminarista d'una manera literària; pensa molt més en ell que en la seva criatura.

Aquest encert com el del jurament del tercer acte, moment patètic, potser l'únic veritablement emocionant de l'obra, com la densitat de la figura del germà (aquest personatge sempre farà quedar bé l'actor que el representi) ens fan creure que si En Vinyes hagués estimat més les seves figures que les seves idees confuses, ens hauria donat una obra d'una robustesa excepcional. Ara se l'ha endut el seu remolt interior i a darrera del soroll dramàtic que s'alça a l'escena, no sabem ben bé qui són els combatents ni per què combaten.

Qualsevol temptativa d'enrobustiment del nostre teatre ens sembla digna d'elogi; no regategem els nostres al poeta Ramon Vinyes, que en aquesta empresa no hi ha estat salvat res. Però, la divagació, el transcendentalisme gratuït no són pas exponents de robustesa; més aviat acusen la falta d'aquesta qualitat preciosa. El nostre públic ha demostrat que tenia aptitud per interessar-se pel alts problemes humans; això és esperançador per tots. En Vinyes en ha revifat aquesta confiança.

CARLES CAPDEVILA

Carola Fabra, campiona de tennis de Catalunya.

(Caricatura de Passarell.)

Coliseum i Capitol

Dilluns, dia 4
ESTRENA de la Superproducció PARAMOUNT

La Ley del Hampa

Intrigant assumpte de gran emoció, que senyala una nova era de la cinematografia. — Genial interpretació de

Georges Bancroft
secundat admirablement per Evelyn Bret i Clive Brook.

Si és un film PARAMOUNT és el millor del Programa.

ELS FILMS

L'espectador assidu. — El pobre «Home que riu». — La vida és trágica. — Peculiaritats dels cacauets. — Els bons lladres. — «Moulin Rouge». — Una russa que val un imperi.

La rapidesa amb què varien en aquest país els programes cinematogràfics fa que l'espectador assidu que vol revisar les seves experiències de tan sols una setmana, ja es trobi amb un garbuix d'imatges fragmentàries i superposades, per l'estil d'aquelles visions que ens donen certs directores que es pensen que han de fer rodar el cap si volen ésser artístics i moderns. Un esguard retrospectiu que no s'allarga més enllà de vuit dies em dona ara visions fugaces del nas de Conrad Nagel i les dentetes de Dolores Costello, de la rialla coagulada de l'home qui ri al alternant amb la rialla de beneit de Glen Tryon, dels gestos desèixits de Victor Mac Laglen i el posat tràgic de Lillian Gish; tot això per entre les pales giravoltants d'aquell moll roig parisenc que mol una farina agradable a la gent frívola.

No tenint per origen aquestes imatges cap d'aquells films excel·lents que se us marquen bé a la memòria, seria difícil de parlar d'aquells on surten si un no hagués tingut l'extraordinària precaució de prendre'n notes. L'examen d'uns esborranys escrits gairebé sempre a les fosques, em permet ara d'aclarir la confusió filmsca, de situar

la mossegada de cacauet és especialment perillosa per a les persones reumàtiques.»

Conrad Nagel i Victor MacLaglen es presenten com a lladres decentes en dos drames que són mansos a despit d'una quantitat remarcable de violència física. Nagel segueix la ruta ordinària del banderista destinat a la regeneració, i es deixa seduir cap a l'honorables pels encisos considerables de Dolores Costello, en «Tenderloin» (Warner Brothers), que en espanyol han titulat «Supremo Ardid», sense que el film deixi veure per què. Hom comprèn, en canvi, que unes grans estorades (del cutting-room originari o de la censura final) l'han deslorigat de mala manera, i en mig de l'accident hom no pot exigir als protagonistes que es llueixin gaire.

El lladre representat per Victor MacLaglen correspon a una concepció més audaç. El protagonista de «Pirata de Riu» (Fox) no ha de deixar l'exercici de la seva ardua professió per a ésser-nos simpàtic; però cal reconèixer que hi contribueix més que res l'art de l'actor, que ens arriba a fer oblidar més d'un cop la vulgaritat sentimental de l'argument.

La cèlebre Parysia, reina del music-hall a «Moulin Rouge» (British International Pictures), em semblava, al principi del film, que havia d'ésser també un bon criminal; però si la tradició demanava en aquest cas almenys una Magdalena, el director E. A.

Dolores Costello, que interpreta Tenderloin amb Conrad Nagel.

el membre isolat al lloc corresponent del cos que volia esvair-se, i una vegada tot ben ajustat, de passar la revista severa que tots els films es mereixen.

Mai no agrairé prou als productors de «L'Home que riu» (Universal) d'haver-me estativat la lectura de la novel·la que els ha donat l'argument de llur film. Potser l'hauria llegida un dia o altre; el fet d'haver llegit els subtítols del film, trets sens dubte en gran part del text de Victor Hugo, m'ho privarà d'ara endavant. No crec que ningú pugui agrair gran cosa més a aquesta interpretació de la novel·la truculenta d'un gran poeta. Tota la truculència no arriba a produir l'emoió. Conrad Veidt no ha descobert el secret de Lon Chaney, i els seus sentiments (o els que hauria de tenir el personatge) no aconsegueixen de sortir-li al rostre, immobilitat en una ganyota d'allò més repugnant. Mary Philbin, en un paper de bleada angelical, recalca la tònica ensopida d'aquest film que no s'anima una mica fins a les corredisses finals, en què l'heroi se salva escaientment i el traïdor es perd entre les dents d'un gos llop remarcable, que als vint anys d'edat té un aspecte tan juvenol com en la seva infantesa.

Els amics d'una bona moralitat trobarien una tara més greu d'aquest film en la insistència en un accident com a font de tràgedia; això només aconsegueix de decantar l'esguard de la tragèdia essencial de la vida. En «L'Enemic» (Metro-Goldwyn-Mayer), l'element tràgic té un aire més normal. Una guerra no és un accident tan accidental com això, i el tribull de la protagonista poden atribuir-se al tarannà de la gent que la volta més que a la guerra mateixa. Tot i que la comparança amb altres realitzacions del mateix estel li sigui fatal, aquest film ens presenta tanmateix una Lillian Gish que ens fa veure que la vida és trista.

En canvi Glen Tryon, en una farsa d'una poca-solta excessiva («L'ós Reales»), ens voldria fer creure que un optimisme babau és el llevat de l'existència; però no aconsegueix sinó de convèncer-nos que podria fer films verament divertits si hom aprofitava bé les seves facultats remarcables. Ara com ara, en tots aquests «Embolics Reals», jo no hi sé trobar, de verament distingit, res més que aquest subtítol: «— Per què tireu sal als cacauets? — Perquè no mosseguin;

Dupont s'ha enterat a donar-nos un model de virtuts. Ni això, ni el mal melodrama que omple la segona part d'aquest film, n'aconsegueixen «entelar la glòria d'Olga Txexova. No l'entelarien tampoc les actuacions d'Eva Gray, passadora, i de Jean Bradin, jove de galtes excessives, que ni en els moments en què la passió hauria d'endur-se'l no pot desprendre's del seu enfavament natural.

De vegades hom veu que els filmadors de «Moulin Rouge» s'han esforçat a aprendre la lliçó de la tècnica americana; altres vegades, hom veu que l'apliquen i l'esgueren. Però la tara més greu de «Moulin Rouge» és la seva natura heterogènia; hom podria dividir aquesta obra en dos films: un de bo, sense argument, representant la idea Moulin-Rouge-de-Paris, amb totes les cançons, músiques, llums, ampolles, negres, blancs i sudamericans corresponents; i un altre que expliqués el melodrama estrambòtic que només Olga Txexova fa suportable. Això no vol pas dir que Olga sigui una gran actriu. Com l'agredolça Greta Garbo, aquesta russa, més madura, té la gràcia de fer-vos oblidar el seu art pel simple plaer de veure-la. Suposant que sigui russa de veres, deu ésser una d'aquelles que feia exclamar a Fedor Txuraiev: «Hi ha cada russa que val tot l'imperi que el tsar ha perdut.»

C. A. JORDANA

— Mira si s'hi atura gent, amb el meu quadro penjat cap per avall. (Gringoire)

VIATGES MARSANS, S. A.

RAMBLA DE CANALETES, 2 i 4 - BARCELONA

Amb motiu del Carnaval l'Agència VIATGES MARSANS organitza una excursió a **Marsella i Niça**, amb sortida de Barcelona el 7 de febrer de 1929, baix el següent programa:

Primer dia: Sortida de Barcelona, a les 10 del matí. Arribada a Marsella, a la nit.

Segon dia: Estança a Marsella.

Tercer dia: Al matí, viatge de Marsella a Niça. Tarda a Niça.

Quart a sisè dies: Estança a Niça. Un dia serà empleat per l'excursió a Monte Carlo i Menton.

Setè dia: Estança a Niça. Sortida a darrera hora de la tarda.

Vuitè dia: Arribada a Barcelona a les 12'55.

Demani's el nostre fullotó explicatiu

Un nou film de Joana d'Arc

Joana d'Arc, que tants d'admiradors i evocadors ha tingut sempre entre els artistes de la novella i del teatre, ve de tenir també en el film una interpretació remarcable en «La Vie merveilleuse de Jeanne d'Arc».

Les autoritats que es dediquen a dictaminar sobre afers miraculosos ja han declarat fa temps que Joana d'Arc era una santa, amb els miracles corresponents a la seva santedat. Per a nosaltres ja és prou miracle el de la seva carrera política. Pastoreta autèntica en començar-la, aconsegueix de revifar un rei i un exèrcit esporuguit i salvar el seu país, i encara té temps de morir serenament a dinou anys, condemnada per les autoritats eclesiàstiques.

No és estrany que de Mark Twain a Andrew Lang i a Bernard Shaw, hom l'hagi

El commovedor rostre de l'actriu Falconetti en *La Passió de Joana d'Arc*.

vista amb ulls encisats i entenedrissos, a base de la seva frescor sanitària i de la seva energia indomable. Tema temptador per al dramaturg, no podia deixar de presentar-se a l'ambició dels autors de films. Nosaltres recordem vagament una Joana d'Arc de Cecil B. de Mille, amb Geraldine Farrar de protagonista i Wallace Reid de leading-man. Era un film vistós i mogut que ens devia agradar.

La nova Joana d'Arc és Simone Genevois que es troba ara, segons els crítics francesos, en la plenitud del seu talent, i ha aconseguit admirablement la nova interpretació de la vida de la pastora lorenesa, amb la col·laboració de Dreyer i de Falconetti, actriu de qui reproduïm una fotografia sorprenent.

Voldríem que «La Vie merveilleuse de Jeanne d'Arc» es pogués veure aviat a Catalunya. Ultra la satisfacció que sempre dóna de veure un film, ens plauria de constatar els progressos de la cinematografia francesa.

Impremta LA NEOTRÍPIA, Rbla. Catalunya 116

ELS DISCOS

Fa tres o quatre anys el gramòfon era una eina poc estable: caixa petita i trompa monstruosa, el centre de gravetat del conjunt qui sap on (i que hom trobava principalment en les matalasseries, botigues de betes i fils i drogueries, mut entre setmana i activíssim els diumenges a la tarda). També hi havia gramols, si bé més ben resoltes estèticament, més perilloses per als amics dels fonografistes. Perquè si el fonògraf humil cantava cançons de la Fornarina, de la Meller, la *Canción del Olvido* i, fent un vaitot, l'*Ave Maria* de Gounod, de les gramols en sortia el repertori de Caruso i unes orquestres planes com la mà, de les quals només es sentien els violins i les trompetes, i uns pianos que semblaven xilòfon.

Però ja fa dos anys que es produí el miracle de la impressió elèctrica dels discos i simultàneament es llençaren al mercat aparells perfectament realitzats. Recordem encara, la sorpresa que ens causaren els discos de l'*Encantament del foc* de les *Wal-kiries*, l'aria de contralt de la *Passió* de Bach, els primers discos dels Ravellers (l'inoblidable *Dinah* entre altres) i els discos de Jazz. L'orquestra quedava equilibrada, tenia profunditat, se sentien els fagots, les timbales, una mica seques, és veritat; totes les subtils harmonies sortien de la pastilla de cera negra. Des d'aquella època ençà hi ha hagut un progrés notabilíssim; s'han millorat els aparells, la tècnica d'enregistrament ha fet un avenç formidable i els repertoris de les cases productores han perdut aquella vulgaritat que feia caure els catàlegs dels dits.

Sentint el concert de violí i orquestra de Beethoven per Kreisler, impressionat per la Gramophon, els discos de Wagner impressionats per Columbia a Bayreuth i les interpretacions de Mengelberg en discos Columbia i Odeon, tindreu la il·lusió de la realitat. El goig de sentir les més belles pàgines de Ravel, Debussy, Rimsky, plàcidament a casa, en un silló confortable i sense el vel enutjós de la butaca del costat, fa oblidar les petites insuficiències de la m-

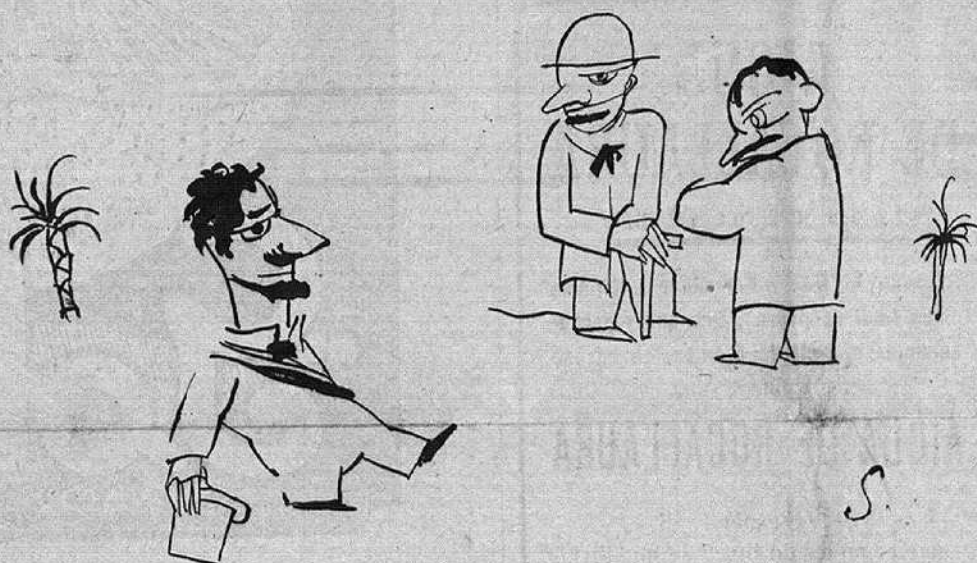
sica mecànica. Perquè el gramòfon no pot donar tots els efectes rítmics d'una gran partitura moderna. Els efectes de percussió del *Sacre du Printemps* i del *Pulcinella* no creiem que siguin còpsats per l'agulla. Però els petits conjunts i les obres on hi ha una línia melòdica ben definida queden dignament reproduïdes. Sentiu si no els discos de l'orquestra de Filadèlfia, dirigida per Stokowsky (*Rapsòdia II* de Liszt, *Invitació al vals* de Weber, *Sinfonia* de C. Frank, *Fuga* de Bach) i deixant de banda les interpretacions de Stokowsky, no es pot demanar més brillantor de tots els instruments ni un equilibri de sons més perfecte.

Fins el piano, l'enemic del fonògraf, queda bé en els discos moderns. Una audició del *Preludi i Fuga* de Bach i del minuet del *Tombeau de Coperin* de Ravel, tocats per Lucie Caffarelli en discos Polydor, us en convencerà.

I si teniu gramòfon coneixereu els discos de Jazz, amb les harmonitzacions sàvies de Paul Whiteman, la broma un xic esbojarrada dels Waring Pennsylvanians, els blues una mica agres i meravellosament rítmics de Red Nichols, els fox graciosos, elegants de Gershwin, la veu sorprenent i patèticament popular de Sofia Tucker (sobretot en el *Some of these days* de Columbia), els blues de Bess Smith, el misteri de la música negra en els blues d'Ethel Waters i els seus Ebovy Four, i Billy Mayerl, el pianista, i Joe Venuti, el violinista, i l'originalíssim Ted Lewis (potser una mica en decadència).

Cal avui dia tenir gramòfon. La placa que gira sota l'agulla d'acer us transportarà al Walhalla de Wagner o a la Luisiana d'Ol' Man River. El miracle és el mateix; cal tenir gramòfon com cal llegir Paul Morand, i cal sobretot tenir un gramòfon ben potent, amb discos ben sonors i agulles extrafortes per a ofegar el gramòfon del veí, en el qual alternen les jeremiades de l'Irústa amb les melodies que vaselineja En Fleta.

EMILI ECHEVARRIA

— I tan federal que era!!

(Dibuix de Joan Serra.)

PASTILLAS MORELLO

Escallop, Savia de Pino y Bálsamo de Tolu
Combaten: TOS, CATARROS, BRONQUITIS, ASMA, etc.
No contienen ningún narcótico

Recomendadas por eminencias médicas durante más de 50 años

FIANÇA CATALA

Bomboneres amb Dolços
per a Bodes i Bateigs

PRESENTACIÓ EXQUISIDA

Corts, 615 & Telèfon 12674
BARCELONA

BRILLANTS

TOTS TAMANYES I QUALITATS

J. Roques

RAMBLA DEL
CENTRE, 33.
Passatge Bacardi, 2.

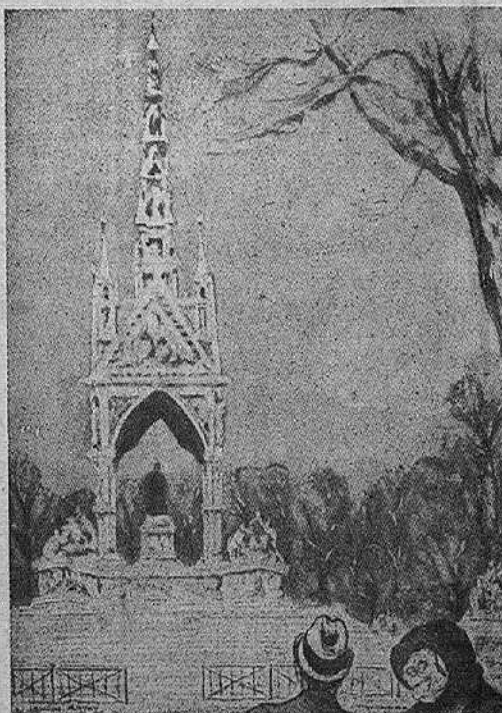

Simpson i Dalila (London Calling.)

— Aquestes sabates Lluís XV em són petites; a veure si Lluís XVI em vénen a mida.

(Il Travaso.)

— És una obra mestra de debò.
— Sou artista, potser?
— Sí, senyora. Dibuixo mones per a un pastisser.

(London Calling)

LA NUEVA GRAMOLA

LA VOZ DE SU AMO

con las últimas novedades en
DISCOS
de esta famosa marca
completará la felicidad de su hogar.
ADQUIERALA EN LA CASA

CESAR VICENTE

PASEO DE GRACIA · 4

SUCURSAL EN MADRID · MONTERA · 22

La mare. — Així el Príncep de Galles ha visitat l'escola. I tu què li has dit?

El nen. — Res.

La mare. — Sempre ho he dit que l'orgull et perjudica.

(Passing Show)

En ficar-se al llit

El dia ha estat dur i us prepareu a una nit de repòs que tanta falta us fa. Però temeu allò de cada nit: dues hores estossegant, sofocant-vos, sense agafar el són. Us heu passat el dia fumant, i la vostra gola irritada, amb l'escalfor del llit, és escomesa de forts accessos de Tos.

Puix coneixeu el perill, preveniu-vos. Tingueu avinent una capseta de PASTILLES del Dr. ANDREU, eficacíssimes contra tota mena de Tos. Cada nit, en colgar-vos, preneu una Pastilla i deixeu-la fondre a la boca. En resultarà un gran calmant per la vostra gola i els vostres bronquis, i podreu descansar tranquil.

Fumeu si us plau. Però preveniu-vos amb

Pastilles del Dr. Andreu

MOBILIARI EN GENERAL

ESPECIALITAT EN EL DE DESPATX

Instal·lacions completes
d'Establiments, Despatxos i Habitacions

PRESSUPOSTOS I PROJECTES A SOL·LICITUD

Exposició i venda

Corts Catalanes, 532. Telèfon 34342

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vostè pateix d'Albuminúria, Litiasis
úrica (mal de pedra), Bronquitis paren-
quimatoses, Nefritis crònica, es curarà
radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn
amb ampolles de litre i de mig litre
i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, Y SALMERÓN, 133

Subscriuiu-vos a

MIRADOR

SETMANARI CATALA

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En
que viu a
carrer n.º se subscriu a **MIRADOR**
pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.
..... de de 19.....
Signatura

Agència exclusiva per a la
venta de

MIRADOR

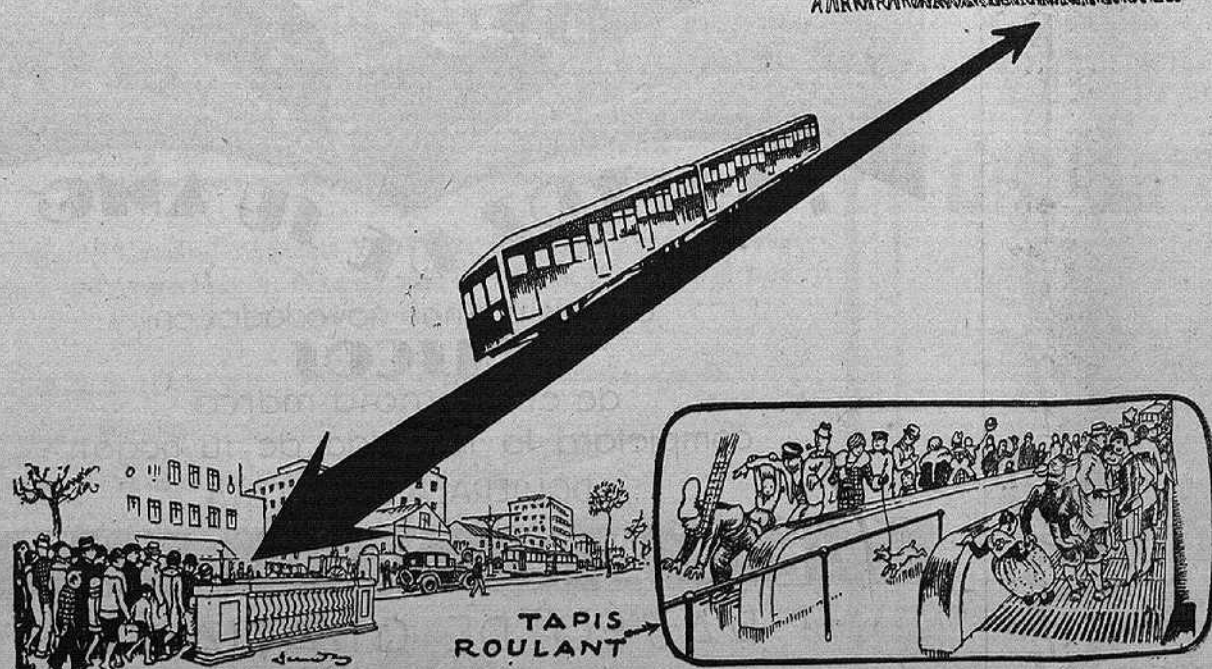
SOCIETAT GENERAL ESPANYOLA
DE LLIBRERIA, S. A.

Barbarà, 16

Telèfon 12781

BARCELONA

FUNICULAR DE MONTJUICH

AFISA

Assumptes Fiscals i Administratius

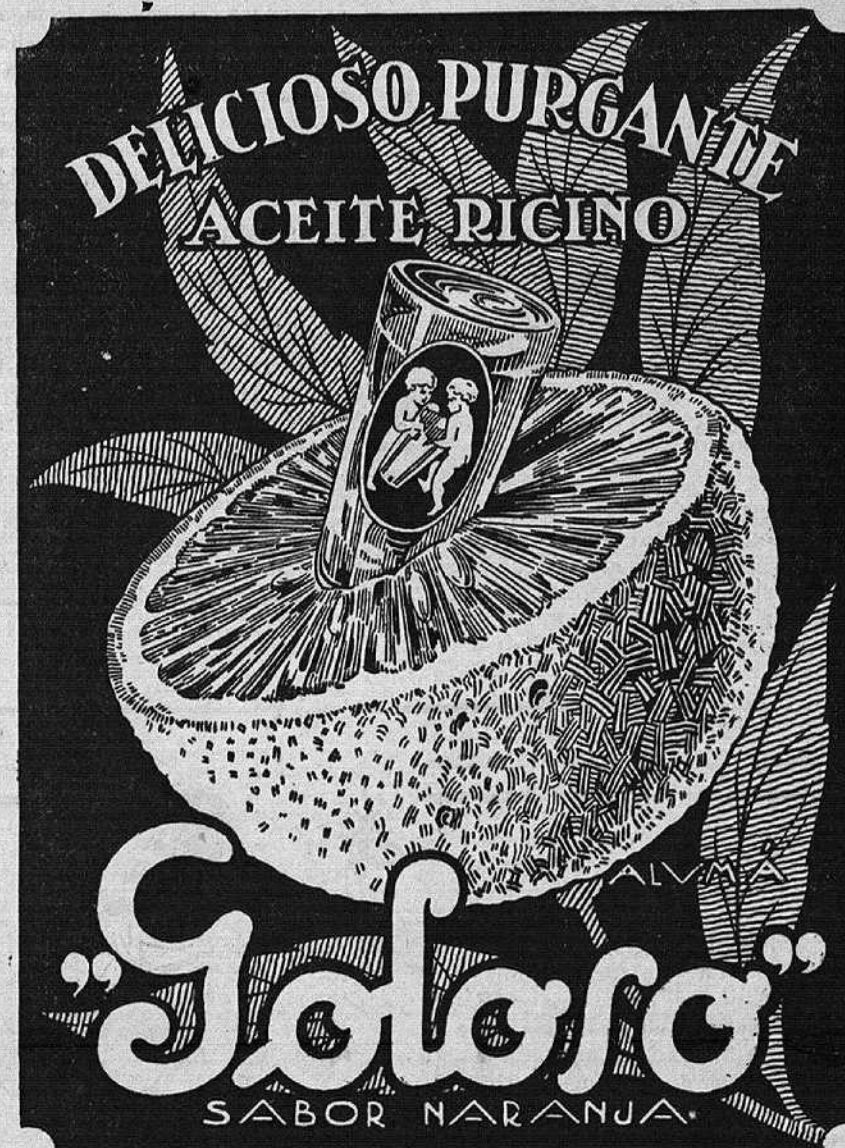
Director

CARLES OSSORIO

Personal tècnic, contables

Layetana, 18, pral., B

Especialitat industrial i utilitats - Abonaments

Pastilles ASPAIME

Curen radicalment la TOS
perquè combaten les seves causes

• Catarros, ronquera, angines, laringitis, bronquitis, tuberculosi
pulmonar, asma, i totes les afeccions, en general, de la gola, bron-
quis i pulmons. — Les Pastilles ASPAIME són les receptes
que els metges. — Les Pastilles ASPAIME són les preferides
pels pacients. — Les Pastilles ASPAIME es venen a UNA
pesseta la caixa en les principals farmàcies i drogueries.

Especialitat Farmacèutica del Laboratori SORATARG. Carrer del Ter, 16 - Telèfon 50791 - BARCELONA

COMERCIAL MASPORT

SOCIETAT ANÒNIMA

Cables d'acer
de totes menes i per
tots els usos

DESPATX: PASSEIG NACIONAL, 12 I 13
BARCELONA